

ارتباط موقعیت اقتصادی - اجتماعی و پیامدهای بهداشتی در بیماران مبتلا به

دیابت نوع دو شهرستان ارومیه

شاکر سالاری لک^۱، سیما اشونویی^۲، وحید عیوقی^۳

۱- دانشگاه علوم پزشکی آذربایجان غربی- دفتر مجله پزشکی- دانشیار اپیدمیولوژی. ۲- دانشگاه علوم پزشکی آذربایجان غربی- دانشجوی کارشناسی ارشد. ۳- دانشگاه علوم پزشکی آذربایجان غربی- دانشیار اپیدمیولوژی- دانشجوی کارشناسی ارشد اپیدمیولوژی- دانشجوی کارشناسی بهداشت عمومی.

چکیده

مقدمه: محیط اجتماعی نقش عمده‌ای در شکل‌گیری عوامل خطر مهم فردی ایفا می‌نماید. بر اساس مطالعات انجام شده ۹۰ درصد از تغییرات مشاهده شده در افزایش سندرم متابولیک، میرایی و ناتوانی ناشی از دیابت و بیماری‌های قلبی - عروقی نمی‌تواند به عوامل خطر مرسوم نسبت داده شود. شواهد موجود حاکی از تأثیر مستقیم تعیین‌کننده‌های اجتماعی به‌ویژه فقر در کنترل و بروز بیماری دیابت از طریق مکانیسم‌های بیولوژیک، روانشناختی و رویه‌های اجتماعی در طی زندگی فرد می‌باشد. علاوه بر نقش مؤثر این تعیین‌کننده‌ها در کنترل و بروز بیماری، می‌توان به نقش مؤثر محیط اجتماعی در پذیرش رفتارهای بهداشتی که کمک شایانی به کاهش بروز و کنترل مطلوب بیماری نیز اشاره نمود.

مواد و روش‌ها: این مطالعه به‌روش مقطعی - تحلیلی، در نمونه جمعیتی ۲۵۰ بیمار مبتلا به دیابت نوع دو که در شش ماهه اول سال ۸۸-۸۹ به واحد دیابت وانجمن دیابت استان آذربایجان غربی مراجعه کرده بودند انجام شد. اطلاعات مرتبط با ویژگی‌های دموگرافیک و متغیرهای سنجش وضعیت اقتصادی - اجتماعی شامل بعد خانوار، تعداد اتاق، نوع شغل زن و مرد در خانواده، سطح سواد، وضعیت مسکن و مدت ابتلا به بیماری توسط پرسش‌نامه جمع‌آوری گردید. اطلاعات مرتبط با نشانگرهای کنترل قند خون و ابتلا به فشار خون از پرونده بیمار استخراج گردیده و نمایه توده بدنی بیمار و فشار خون بیمار در زمان مراجعه بیمار به مراکز اندازه‌گیری و ثبت گردید. داده‌ها با استفاده از آزمون‌های تی مستقل، آنالیز واریانس یک طرفه، رگرسیون خطی و رگرسیون لاجستیک تجزیه و تحلیل شد.

یافته‌ها: در این پژوهش بین نمره وضعیت اقتصادی - اجتماعی و سطح کنترل شده هموگلوبین گلیکوزیله (کم‌تر از ۷ درصد)، فشارخون سیستولیک و دیاستولیک کنترل شده (به ترتیب فشارخون سیستولیک زیر ۱۴۰ میلی‌متر جیوه و فشارخون دیاستولیک زیر ۹۰ میلی‌متر جیوه) ارتباط معناداری مشاهده شد، (مقدار عدد پی به ترتیب ۰/۰۳۹، ۰/۰۱۶). هم‌چنین بین قند خون ناشتای بیماران و نمره وضعیت اقتصادی - اجتماعی، ارتباط معناداری مشاهده شد، (مقدار عدد پی مساوی ۰/۰۰۹). ولی ارتباط بین نمره وضعیت اقتصادی - اجتماعی و سطح مطلوب قند خون ناشتا (کم‌تر از ۱۳۰) از نظر آماری معنادار نبود. شانس ابتلا به فشارخون در بیماران دیابتی به ازای هرواحد افزایش نمره وضعیت اقتصادی - اجتماعی ۳/۲ درصد کاهش می‌یافت، ولی این ارتباط از نظر آماری معنادار نبود، (مقدار عدد پی مساوی ۰/۱۸۲).

نتیجه‌گیری: ارتباط مشاهده شده بین نمره اقتصادی - اجتماعی و پیامدهای مهمی همچون دسترسی به سطح مطلوب قند خون، سطح مطلوب فشارخون سیستولیک و دیاستولیک بیانگر تأثیر موقعیت اقتصادی - اجتماعی در کنترل قند و فشارخون در بیماری دیابت می‌باشد.

واژگان کلیدی: دیابت نوع دو، وضعیت اقتصادی - اجتماعی، پیامدهای بهداشتی.